

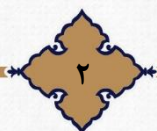

فاجعه در فیس بوک

بسم رب النور

فهرست

۴	دوشنبه سیاه فیس بوک
۱۰	خسارت مالی قطع ۶ ساعته فیس بوک
۱۲	تأثیر اختلال فیس بوک بر بازار رمزارزها
۱۳	تأثیر اختلال فیس بوک بر بازار طلا و نقره
۱۴	علت اختلال
۱۷	واکنش رقبای فیس بوک
۱۹	افشاکری علیه فیس بوک
۲۲	افشاکری در پارلمان انگلستان و اتحادیه اروپا
۲۴	پیش بینی آینده فیس بوک
۲۵	شاکری نژاد؛ رئیس دانشکده ارتباطات و رسانه دانشگاه صداوسیما در گفت و گو با «بینو»
۲۸	منابع

بینو؛ اوضاع چنان به کام غول رسانه‌ای جهان نیست. از یک سو افشاگری‌ها و از یک سو ۴ اکتبر دوشنبه‌ای سیاه برای فیس‌بوک رقم زد. البته این پایان ماجرا نبود و نیست؛ ۲ روز بعد از قطعی ۶ ساعته ۴ اکتبر، رویترز، از اختلال مجدد اینستاگرام، فیس‌بوک مسنجر در روز جمعه خبر داد. فیس‌بوک مدعی شد علت این اختلال جدید پیکربندی اشتباه و نقص فنی بوده است. هر چند توضیحات بیشتری در این زمینه ارائه نکرد. اینبار علاوه بر اینستاگرام، فیس‌بوک مسنجر؛ خدمات ورک پلیس نیز از دسترس خارج شدند.

در بیانیه فیس‌بوک در این زمینه تصریح شد: «از هر کسی که نتوانست در چند ساعت گذشته به محصولات ما دسترسی پیدا کند، عذرخواهی می‌کنیم. ما مشکل را برطرف کردیم و همه چیز به حالت عادی بازگشته است.» اگرچه عذرخواهی فیس‌بوک کاربران خشمگین را قانع نکرد. از این رو کاربران خشم خودشان را با تمسخر در توئیتر به تصویر کشیدند. اوضاع در فیس‌بوک چنان زمستانی است که کاربران زبان نسبت به این غول رسانه‌ای گشوده‌اند و تأکید دارند که گویی فیس‌بوک به علت کهولت سن می‌خواهد تنها سه روز در هفته فعال باشد! الکساندریا اوکاسیو کورتز، که لقب جوانترین سیاستمدار ایالات متحده را به خود اختصاص داده نیز با اختلال فیس‌بوک، دموکراسی آمریکایی را به سخره گرفت و فیس‌بوک را نماد زوال این دموکراسی خواند و تأکید کرد: «مردم باید از این فرصت استفاده کنند و جالبترین گزارش‌ها و شواهد مبتنی بر این موضوع را منتشر کنند.» آنچه در ادامه می‌آید مروری بر این روزهای ابر رسانه مارک زاکربرگ است.

دوشنبه سیاه فیس بوک

دوشنبه شب (به وقت ایران)، (۱۲ مهر ۱۴۰۰؛ ۴ اکتبر ۲۰۲۱) بود که کم کم ۳ و نیم میلیارد کاربر غول رسانه‌ای فیس بوک از جمله اینستاگرام، واتس‌آپ و منسجر با ناباوری تمام شبکه‌های اجتماعی خود را ری استارت می‌کردند و با بن بست مواجه می‌شدند! اینستاگرامی‌ها با پیام خطای سرور XX۵ مواجه می‌شدند و فیس‌بوکی‌ها پیام «مشکلی پیش آمده است.» را مشاهده می‌کردند؛ تا اینکه خبر آمد این قطعی و عدم دسترسی جهانی است و چند ساعتی به طول خواهد انجامید. قطعی که ۶ ساعت حداقل نه تنها معتاد شدگان شبکه‌های اجتماعی فیس‌بوک را در خماری گذاشت که کرکره کسب و کارهای اینترنتی را هم پایین کشید و حتی کارمندان فیس‌بوک را نیز برای رد و بدل کردن پیام به ارسال ایمیل وادار کرد تا دوشنبه‌ای سیاه برای مارک زاکربرگ رقم بخورد!

خبر از دسترس خارج شدن فیس‌بوک چنان مهم بود که عمده خبرگزاری‌ها و رسانه‌های معتبر جهان، صفحه خبر «زنده» در خصوص این موضوع در صفحه اول خود بارگذاری کردند و اخبار لحظه‌ای و کنش و واکنش‌ها در این زمینه را مخابره می‌کردند.

فیس بوک «تغییر پیکربندی اشتباه» را عامل این قطعی شش ساعته اعلام کرد. اگرچه این غول رسانه‌ای در پست وبلاگی که در ساعات پایانی روز دوشنبه (۴ اکتبر ۲۰۲۱) منتشر کرد، به فردی که این تغییر پیکربندی را انجام داده و این که آیا این تغییر از قبل برنامه ریزی شده بود، اشاره ای نکرد. با اینحال برخی از کارمندان فیس‌بوک که ظاهراً مایل نبودند نامشان فاش شود، به رویترز گفتند معتقدند علت این قطعی یک اشتباه داخلی در نحوه هدایت ترافیک اینترنت به سیستم‌های فیس بوک بوده است. این کارمندان تأکید کردند: «نقص کارکرد ابزارهای ارتباطی داخلی و سایر منابعی که به همان شبکه متکی هستند تا عمل کنند، این خطا را پیچیده کرد.» از سوی دیگر کارشناسان امنیتی یک اشتباه ناخواسته یا خرابکاری داخلی را در خصوص قطعی ۶ ساعته فیس‌بوک محتمل می‌دانند.

با این حال فیس بوک در وبلاگ خود اعلام کرد: «می‌خواهیم روشن کنیم که علت اصلی این قطعی یک تغییر پیکربندی اشتباه بوده است.»

بهرحال قطعی ۴ اکتبر فیس‌بوک بزرگترین قطعی رصد شده از سوی گروه مونی‌تورینگ وب داون دتکتور بوده است.

این قطعی دومین ضربه بزرگ به فیس‌بوک در روزهای اخیر پس از افشاگری سوت زنها در روز یکشنبه ۳ اکتبر بود، افشاگران این غول رسانه‌ای را متهم می‌کنند که کسب سود را به مهار انتشار اطلاعات نادرست و نفرت پراکنی اولویت می‌دهد.

بر همین اساس وبلاگ معروف امریکایی فناوری اطلاعات the verge در تحلیلی در خصوص اختلال گسترده فیس‌بوک در ساعات قطعی این غول رسانه‌ای نوشت: «درست زمانی که آنتی‌گن دیویس، رییس امنیت جهانی شبکه‌های اجتماعی و رئیس بخش ایمنی فیس‌بوک، به طور مستقیم در شبکه CNBC از فیس‌بوک به دلیل اتهاماتی چون افشای اطلاعات و تحقیقاتی که اثبات می‌کند اینستاگرام برای نوجوانان مضر است دفاع می‌کرد؛ کل شبکه خدمات این شرکت ناگهان آفلاین شد. تقریباً با گذشت بیش از چهار ساعت هیچ نشانه‌ای از بهبود یا ترمیم شرایط وجود ندارد و هیچکس از شرکت فیس‌بوک توضیحی در مورد مشکلات یا برآورد زمان رفع آنها ارائه نکرده است!»

اندی استون، مدیر ارتباطات فیس‌بوک در توییتر می‌گفت: «ما می‌دانیم که برخی از افراد در دسترسی به برنامه‌ها و محصولات ما دچار مشکل هستند. ما در تلاش هستیم تا اوضاع در اسرع وقت به حالت عادی برگردد و برای هر گونه ناراحتی پیش آمده عذرخواهی می‌کنیم.»

Andy Stone
@andymstone

We're aware that some people are having trouble accessing our apps and products. We're working to get things back to normal as quickly as possible, and we apologize for any inconvenience.

7:37 PM · Oct 4, 2021 · Twitter Web App

1,436 Retweets 759 Quote Tweets 4,035 Likes

مایک شروپفر، مدیر فناوری فیس بوک نیز در توییتی نوشت: «خطاب به همه کسب و کارهای کوچک، خانواده و افرادی که به سرویس‌های ما وابسته هستند، متاسفم.» وی افزود: «ممکن است گاهی زمان ببرد تا به ۱۰۰ درصد برسیم.»

Jonathan Zittrain
@zittrain

Astounding to see that Facebook basically locked its keys in the car.

Mike Doughney @MikeDoughney · Oct 4
Replying to @kevincollier

Accidental suicide - killing off its own network with a faulty routing update, to the point admins can't put everything back the way it was. They may well be down for a good long while.

First two comments have been deleted

As many of you know, DNS for FB services has been affected and this is likely a symptom of the actual issue, and that's that BGP peering with Facebook peering routers has gone down, very likely due to a configuration change that went into effect shortly before the outages happened (started roughly 1540 UTC).

There are people now trying to gain access to the peering routers to implement fixes, but the people with physical access is separate from the people with knowledge of how to actually authenticate to the systems and people who know what to *actually do*, so there is now a logistical challenge with getting all that knowledge unified.

Part of this is also due to lower staffing in data centers due to pandemic measures.

248

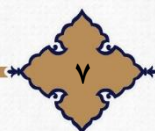

حساب رسمی واتس‌آپ هم در توئییتی نوشت:

«ما می دانیم که برخی از افراد در حال حاضر با واتس‌آپ مشکل دارند. ما در تلاش هستیم تا همه چیز به حالت عادی برگردد و در اسرع وقت به روز رسانی را به اینجا ارسال می کنیم. ممنون از صبوری شما!»

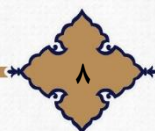
تیم PR اینستاگرام هم توئییت کرد: «اینستاگرام و دوستان اوقات سختی را می گذرانند و ممکن است در استفاده از آن‌ها با مشکل مواجه شوید. با ما همراه باشید، ما به دنبال حل مشکل هستیم!»

این در حالی بود که همزمان «آدام موسری» مدیرعامل اینستاگرام در توئیتر نوشت: «حس و حال یک روز برفی را دارد.»

انگشت اتهام به سمت فیس‌بوک به جهت زیاده خواهی و نشر اطلاعات نادرست و ترویج گفتمان نفرت باعث شد که در ساعات اولیه شایعات علیه علت قطع غول رسانه‌ای فیس‌بوک نیز بالا بگیرد. بر همین اساس گمانه زنی‌ها به سمت هک شدن فیس‌بوک بالا رفته بود و بیش از همه این هک به نوجوانی ۱۳ ساله و چینی نسبت داده می‌شد.

همزمان هشتگ #facebookdown نیز به ترند اول توئیتر تبدیل شد. گنجشک توئیتر هم که از دوشنبه سیاه فیس‌بوک حسابی بازارش داغ شده بود با توئیت «سلام به معنای واقعی کلمه به همه.» فرش قرمزی برای همه پهن کرد.

اگرچه در نهایت توئیتر هجوم دفعی کاربران را تاب نیاورد و برخی کاربران این شبکه اجتماعی نیز برای دسترسی به پست‌ها و ارسال مستقیم پیام‌ها با اختلال مواجه شدند.

با سرازیر شدن کاربران به اپلیکیشن‌هایی مانند توئیتر، تیک تاک، تلگرام و سیگنال ارزش سهام فیس بوک در جریان فروش گسترده سهام فناوری در روز دوشنبه، ۴٫۹ درصد ریزش کرد که بزرگترین ریزش روزانه از نوامبر گذشته بود. اگرچه پس از این که فعالیت سرویس‌های فیس بوک از سر گرفته شد، سهام این شرکت در ساعات پس از معاملات رسمی نیم درصد افزایش یافت.

خسارت مالی قطع ۶ ساعته فیس بوک

بر اساس گزارش بلومبرگ در پی اختلال جهانی فیس بوک، واتس‌آپ، اینستاگرام، مسنجر و هدست واقعیت مجازی اکیولس، که همه متعلق به فیس بوک هستند و از زیرساخت مشترک استفاده می‌کنند، ثروت شخصی مارک زاکربرگ را طی چند ساعت به میزان بیش از ۷ میلیارد دلار کاهش داد.

سقوط سهام فیس بوک روز دوشنبه ارزش زاکربرگ را به ۱۲۱,۶ میلیارد دلار کاهش داد و موقعیت زاکربرگ را در لیست ثروتمندترین افراد جهان را از بین برد و به مقام پنجمین ثروتمند جهان بعد از مدیرعامل مایکروسافت، بیل گیتس، نزول کرد.

همچنین سهام فیس بوک ۵,۷ درصد کاهش یافت این سقوط بیش از ۵۰ میلیارد دلار از ارزش بازار غول رسانه های اجتماعی را از بین برده است.

برآوردهای موسسه فوربس نشان می‌دهد کمپانی فیس بوک نیز در پی این اختلال با ضرری ۶۰ میلیون دلاری در درآمدهای خود مواجه شده است.

طبق برآوردهای شرکت ارزیابی تبلیغات استاندارد مدیا ایندکس (Standard Media Index) ، فیس بوک، که بعد از گوگل بزرگ‌ترین فروشنده تبلیغات آنلاین در جهان است، در طول قطعی ۶ ساعته، حدود ۵۴۵ هزار دلار درآمد تبلیغاتی امریکا را از دست داده است

اگر محاسبات سرویس نت بلاکس درست باشد، این قطعی که حدود ۶ ساعت طول کشید، قطع یک ساعته این سرویس‌ها حدود ۱۶۰ میلیون دلار به اقتصاد جهانی ضربه وارد کرده است.

این اختلال از حدود ساعت ۱۱:۴۰ به وقت منطقه شرقی آمریکا آغاز شد و تا حدود ۵:۴۵ بعد از ظهر به وقت منطقه شرقی آمریکا ادامه داشت و مشکلات گسترده‌ای را برای شرکت به دنبال داشت. این بدترین قطعی فیس‌بوک از سال ۲۰۱۹ بود، آن زمان سایت فیس‌بوک بیش از ۲۴ ساعت قطع بود. این اختلال توسط کاربران در سراسر جهان گزارش شد.

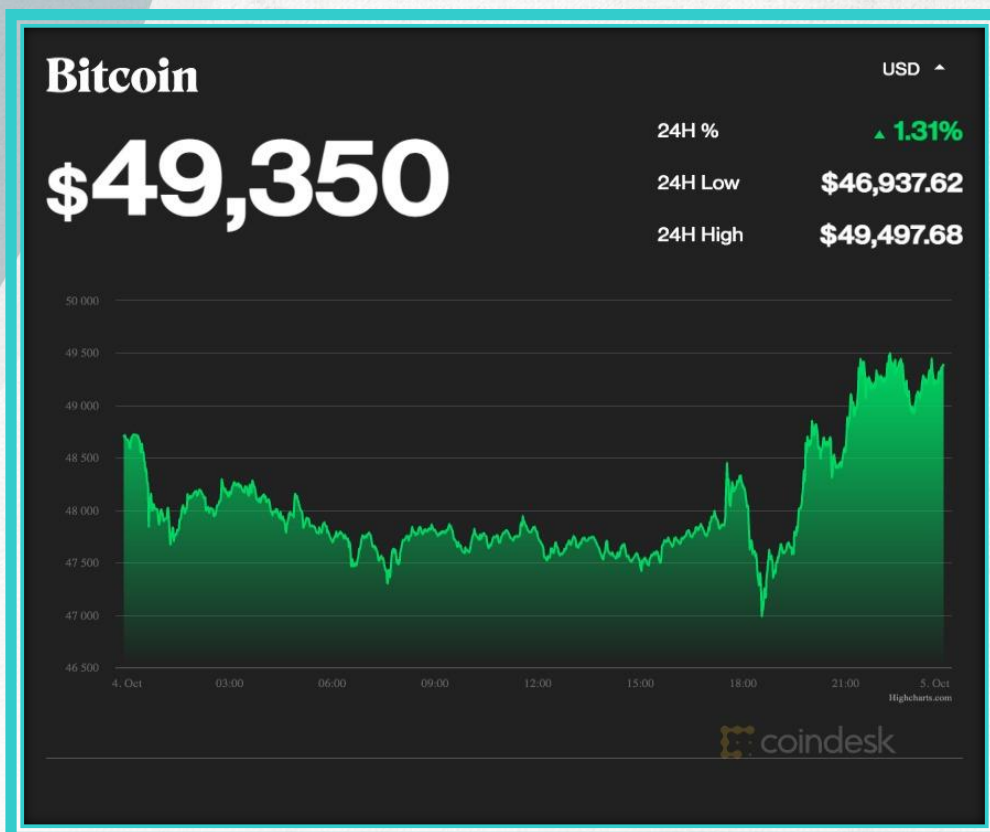
اما این که چنین اختلالی بتواند ابرشرکت فناوری چون فیس‌بوک را تحت تاثیر قرار دهد و همزمان اختلال برای ساعت‌ها برطرف نشود، تاکنون بسیار نادر بوده است.

تأثیر اختلال فیس‌بوک بر بازار رمزارزها

در اختلال اپلیکیشن‌های فیس بوک، اینستاگرام و واتس‌اپ، بسیاری از کاربران ارزهای دیجیتالی در توییت خواستار نیاز به یک شبکه اجتماعی غیرمتمرکز ساخته شده بر اساس بلاک چین شدند. همین اتفاق موجب افزایش بیت کوین در روز دوشنبه ۴ اکتبر شد.

به عبارتی آفلاین شدن ابر شبکه‌های اجتماعی و بسترهای ارتباطی فیس بوک، اینستاگرام و واتس‌اپ افزایش قیمت بیت کوین و سایر ارزهای رمزنگاری شده همراه شد.

همانطور که داده‌های Cointelegraph Markets Pro نشان می‌دهد، قیمت بیت کوین (BTC) پس از سقوط به پایین‌ترین سطح روزانه ۴۷ هزار و ۱۶۶ دلار، از ۴۹ هزار دلار عبور کرد، که در کمتر از دو ساعت تقریباً ۴،۵ درصد افزایش را نشان می‌دهد. به طور مشابه، قیمت اتریوم (ETH) در مدت مشابه ۳،۵ درصد افزایش یافت و در زمان انتشار به ۳ هزار و ۴۱۱ دلار رسید.

تأثیر اختلال فیس‌بوک بر بازار طلا و نقره

قیمت طلا و نقره در معاملات روز دوشنبه ۴ اکتبر آمریکا با حمایت از خرید امن در میان فروش مجدد در بازار سهام آمریکا در شرایطی که تاریخ نشان می‌دهد می‌تواند ماه پر تلاطمی برای سهام و بازارهای مالی باشد، افزایش یافته است. دو بازار کلیدی نیز در اولین روز هفته معاملات برای فلزات روند صعودی راه به همراه داشتند: شاخص دلار آمریکا ضعیف تر و قیمت نفت خام بسیار بالا حرکت کرد. آخرین معاملات آتی طلا در ماه دسامبر (دی) با ۱۱ دلار افزایش به ۱۷۶۹ دلار و ۴۰ سنت رسید. نقره دسامبر (دی) آخرین بار با ۰,۱۲۹ دلار کاهش در ۲۲,۶۶۵ دلار در هر اونس قرار گرفت.

بازارهای کلیدی خارج از بازار نشان می‌داد که شاخص دلار آمریکا پس از صعود به بالاترین سطح در ۱۲ ماه گذشته، ضعیف تر شده است. معاملات آتی نفت خام به طور کامل روند صعودی داشت و به بالاترین سطح نزدیک به ۷ سال گذشته رسید. در حدود ۷۸,۰۰ دلار در هر بشکه معامله می‌شود. در عین حال، بازده اوراق خزانه داری ۱۰ ساله ایالات متحده در حال حاضر ۱,۴۷۵ درصد است.

به نظر می‌رسد در شرایط اختلال اپیلیکیشن‌ها، برخی نیز به عنوان پناهگاه امن به سوی طلا آمده و تقاضا بیشتر شد.

علت اختلال

فیس‌بوک دوشنبه شب در یک پست وبلاگ رسمی اعلام کرد که این اختلال، نتیجه تغییر پیکربندی روترهای آن بوده است و هرگونه اتهام هک یا تلاش برای دسترسی به داده‌های کاربران را رد کرد.

بنابر اعلام اولیه، دلیل این موضوع، مشکلات فنی بوده و علاوه بر قطعی پلتفرم‌ها، کارت ورود و ایمیل کارکنان هم از کار افتاده بود.

در حالی که توضیحات اولیه فیس‌بوک، چیزی را توضیح نمی‌داد، پست بعدی وبلاگ در روز بعد (سه شنبه) جزئیات بیشتری را ارائه کرد و گفت: «اشتباه در تغییرات اعمال شده در تنظیمات باعث شده بود که ابزارهای داخلی و سیستم این شرکت نیز تحت تاثیر قرار گیرد که این به نوبه خود تلاش‌ها برای حل مشکل ایجاد شده را با دشواری‌های بیشتری روبرو کرد.»

در اشتباهی بزرگ، آپدیتی که مهندسان فیس‌بوک برای تجهیزات شبکه این شرکت ارسال کرده بودند باعث مشکلی در تنظیمات این تجهیزات شد، بنابراین این تجهیزات نمی‌توانستند IP سرورهای فیس‌بوک را به

سایر BGP ها مخبره کنند. همچنین این آپدیت اشتباه باعث شد مهندسان نتوانند از راه دور تجهیزات شبکه فیس‌بوک را اصلاح کنند. در نتیجه تنها کسانی که دسترسی فیزیکی به این تجهیزات داشتند قادر به تغییر در تنظیمات و اصلاح بودند.

وبلاگ معروف امریکایی فناوری اطلاعات **the verge** در تحلیلی در خصوص اختلال گسترده فیس‌بوک نوشته است: «درست زمانی که آنتی‌گون دیویس، رییس امنیت جهانی شبکه های اجتماعی، از فیس بوک به طور مستقیم در شبکه CNBC به دلیل اتهاماتی چون افشای اطلاعات و تحقیقاتی که اثبات می کند اینستاگرام برای نوجوانان مضر است دفاع می کرد؛ کل شبکه خدمات این شرکت ناگهان آفلاین شد. تقریباً با گذشت بیش از چهار ساعت هیچ نشانه ای از بهبود یا ترمیم شرایط وجود ندارد و هیچکس از شرکت فیس‌بوک توضیحی در مورد مشکلات یا برآورد زمان رفع آنها ارائه نکرده است.»

متن بیانیه فیس‌بوک

مارک زاکربرگ شامگاه دو شنبه با عذرخواهی گفت «از همه افراد و مشاغل سراسر جهان که به ما وابسته هستند بابت اختلال پیش آمده متاسفیم، من می‌دانم که چقدر به خدمات ما اعتماد دارید تا با افرادی که به آنها اهمیت می‌دهید ارتباط برقرار کنید.

تیم‌های مهندسی ما آموخته‌اند که تغییرات پیکربندی در روتورها که ترافیک شبکه را بین مراکز داده ما هماهنگ می‌کند، باعث ایجاد مشکلاتی در این ارتباط شده است. این اختلال در ترافیک شبکه تأثیر مقطعی بر نحوه ارتباط مراکز داده ما داشت و خدمات ما را متوقف کرد.

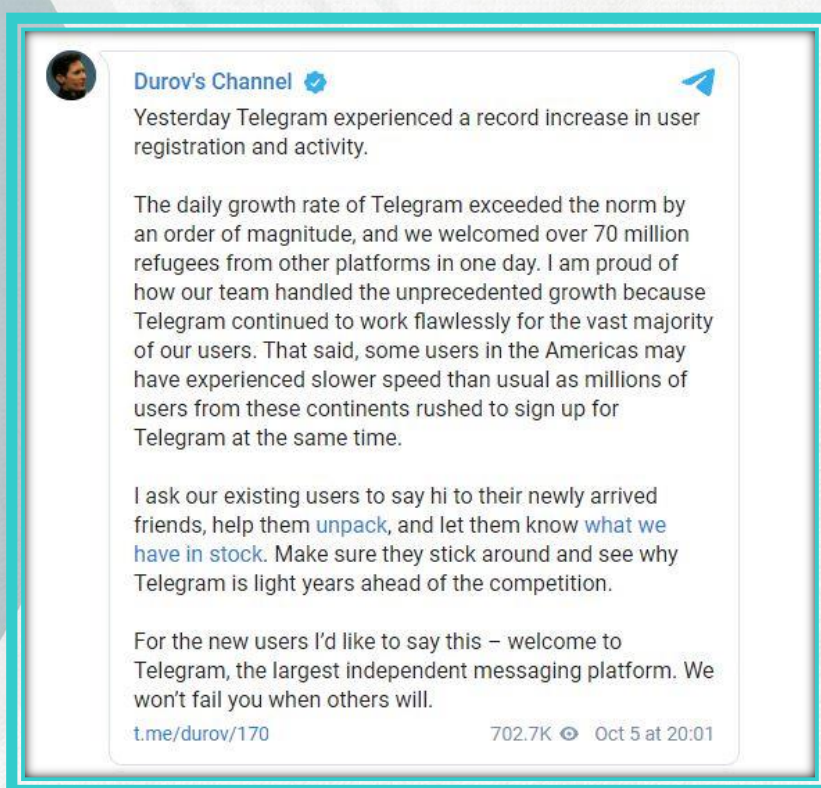
خدمات ما در حال حاضر فعال است و ما به طور فعال در تلاش هستیم تا آنها را به حالت عادی برگردانیم. ما می‌خواهیم روشن کنیم که هیچ فعالیت مخربی در پشت این خرابی وجود نداشت. علت اصلی آن تغییر پیکربندی معیوب بود. همچنین هیچ مدرکی مبنی بر به خطر افتادن داده‌های کاربر در نتیجه این خرابی وجود ندارد.

افراد و مشاغل در سراسر جهان هر روز برای برقراری ارتباط به ما تکیه می‌کنند. ما تأثیر چنین وقفه‌هایی بر زندگی مردم و همچنین مسئولیت خود را در جهت اطلاع‌رسانی مردم در مورد اختلال در خدمات خود درک می‌کنیم. ما از همه آسیب‌دیدگان عذرخواهی می‌کنیم و در تلاش هستیم تا بیشتر در مورد آنچه امروز رخ داده است تحقیق کنیم تا بتوانیم زیرساخت‌های خود را مقاوم‌تر کنیم.»

به دنبال از دسترس خارج شدن سرویس‌های فیس‌بوک، کاربران شروع به استفاده از دیگر شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌ها کردند که نتیجه‌اش کندی و حتی قطعی موقت توییت‌ها و تلگرام بود.

واکنش رقابای فیس‌بوک

تلگرام ادعا می‌کند با قطعی ۶ ساعته سرویس‌های فیس‌بوک از جمله واتس‌آپ، اینستاگرام و فیس‌بوک، در حدود ۷۰ میلیون کاربر جدید به این شبکه اجتماعی پیوسته‌اند و فعالیت کاربران نیز در آن بازه زمانی با افزایش چشمگیری روبرو بوده است.

همچنین کاربران شبکه‌های اجتماعی در واکنش به قطع شدن فیس‌بوک، اینستاگرام و واتس‌آپ که چندین ساعت به طول انجامید به سوی توییتر سرازیر شدند.

در این بحبوحه، کاربران شبکه‌های اجتماعی اقدام به ایجاد پست‌های فان کردند و حتی در به اشتراک گذاشتن افکار خود در این زمینه به توییتر کمک کردند. اولین مورد توسط خود توییتر اتفاق افتاد که باز از کار افتادن فیس‌بوک به زودی به کار رسمی خود پرداخت و از کاربران استقبال کرد و همانطور که اشاره شد در توییتری نوشت: «سلام به معنای واقعی کلمه به همه.»

جک دورسی، بنیانگذار و مدیرعامل توییتر هم در توییتری به حمایت رسمی از سیگنال به عنوان گزینه مناسب جایگزین واتس اپ پرداخت. ادوارد اسنودن، افشاگر معروف نیز همزمان از هوادارانش خواست از واتس اپ به سیگنال مهاجرت کنند.

سخنگوی کلاب هاوس هم در این میان اعلام کرد که در هزاران اتاق این شبکه اجتماعی صوتی درباره این قطعی صحبت شده است.

افشاگری علیه فیس‌بوک

افشاگری‌ها علیه فیس‌بوک از چند روز قبل از دوشنبه سیاه این غول رسانه‌ای با انتشار گزارش‌هایی در وال‌استریت ژورنال آغاز شد. گزارش‌های افشاگرانه که از اواسط ماه سپتامبر (اواخر شهریور) آغاز و در روز ۳ اکتبر (۱۱ مهر ۱۴۰۰) به اوج خود رسید. گزارش‌ها از افشاگری‌های مدیر محصول و تیم مدنی صداقت فیس‌بوک نشأت گرفته بود و خیلی زود نام فرانسیس هاگن (Frances Haugen) را بر سر زبان‌ها انداخت. مدیری که برای جلوگیری از دخالت در انتخابات در سال ۲۰۱۹ جذب فیس‌بوک شده بود و بنا به تأکیدات خودش قریب به دو سال زمان کافی برای ناامید شدن بود و از این رو در ماه آوریل ۲۰۲۱ (فروردین ۱۴۰۰) فیس‌بوک را همراه با اسنادی متقن ترک کرده است. اگرچه همچنان تأکید دارد تمام افشاگری‌هایش با هدف تغییر سریع در غول رسانه‌های اجتماعی است. این کارمند سابق فیس‌بوک زنی ۳۷ ساله است که پیش از این سابقه حضور در گوگل و پینترست را نیز در کارنامه خود ثبت کرده است. افشاگری‌های فرانسیس هاگن چنان اهمیت یافته که CNN از وی به عنوان «کابوس فیس‌بوک» تعبیر می‌نماید.

هاگن یکشنبه شب (۳ اکتبر) در برنامه پرمخاطب «۶۰ دقیقه» CBS نیز حاضر شد تا اینبار افشاگر گزارش‌های وال استریت ژورنال برای اولین بار در یکی از محبوب‌ترین و پرمخاطب‌ترین برنامه‌های تلویزیونی ایالات متحده دست به افشاجری بزند. آن‌هم درست زمانی که یک روز و نیم بعد یعنی روز سه‌شنبه ۵ اکتبر به مجلس سنا رود و اسناد خود را به نمایندگان ارائه نماید.

خانم هاگن در گفتگو با این شبکه گفت که فیس‌بوک مرتباً منفعت خود را به سلامت روانی کاربران خود از جمله دختران نوجوان ترجیح داده است.

فرانسیس هاگن فیس‌بوک را به بیشتر کردن اختلاف‌ها، بی‌ثبات کردن دموکراسی و ایجاد خودبیزاری در میان نوجوانان و به ویژه دختران و زنان جوان متهم کرد.

او گفت پاسخ این مشکلات نظارت‌کننده بر این شرکت است و باید بلافاصله در این زمینه اقدام شود.

هاگن با یادآوری تغییر الگوریتم‌های فیس‌بوک در سال ۲۰۱۸، خاطر نشان کرد: «بر اساس برآوردهای تحلیلگران مورد بررسی FactSet، درآمد سالانه فیس‌بوک از ۵۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸ به ۱۱۹ میلیارد دلار رسید و در سال جاری بیش از دو برابر شده است. در همین حال، ارزش بازار این شرکت در پایان سال ۲۰۱۸ به ۳۷۵ میلیارد دلار رسیده بود رقمی که در حال حاضر به ۱ تریلیون دلار افزایش یافته است.» هاگن بر این اساس سودآوری را اولویت اصلی مدیران ارشد فیس‌بوک خوانده است. اولویتی که فیس‌بوک و اینستاگرام را نه تنها برای مردم که برای حکمرانان نیز مخرب کرده است.

اگرچه فیس‌بوک اتهامات هاگن را رد کرده و از تدابیر نظارتی و مراقبتی که بعد از انتخابات سال ۲۰۲۰ به وجود آورده دفاع کرد.

اندی استون مدیر ارتباطات فیس‌بوک همزمان با جلسه پرسش و پاسخ فرانسیس هاگن در حساب توئیتری خود در لحظه پاسخ انتقادات این افشاگر را منتشر می‌کرد.

طبق گزارش وال استریت ژورنال، فیس‌بوک در سال ۲۰۱۸ میلادی الگوریتم‌های خود را طوری تغییر داد تا محتوای باز نشر شده اولویت یابد. اما این امر به گسترش بی‌حد و حصر اخبار جعلی، محتوای نفرت‌پراکنانه و خشونت‌آمیز در پلتفرم منجر شد.

مارک زاکربرگ مدیر ارشد اجرایی فیس‌بوک اعلام کرده بود این تغییر برای قدرتمندتر کردن رابطه بین افراد (به خصوص بین خانواده و دوستان) و ارتقای سلامت آنها انجام شده است. فیس‌بوک مردم را تشویق می‌کند

تا بیشتر با دوستان و خانواده خود ارتباط برقرار کنند و زمان کمتری را صرف محتوای حرفه‌ای کنند، که تحقیقات نشان می‌دهد برای سلامت روان آنها مضر است.

اما اسناد نشان می‌دهد آنچه در واقع اتفاق افتاد، خلاف این امر بود و فیس بوک به فضایی خشن‌تر تبدیل شد. زیرا الگوریتم‌های هوش مصنوعی به محتوای خشن اولویت می‌دادند.

طبق اسناد موجود در آوریل ۲۰۲۰ درباره این چالش به زاکبرگ هشدار داده شد اما الگوریتم‌های مذکور بدون هیچ تغییری در پلتفرم حفظ شدند.

تشویق به برخوردهای معنادار اجتماعی دلیل تغییر الگوریتم‌های فیس بوک در سال ۲۰۱۸ میلادی بود. زیرا کارشناسان حاضر در شرکت نگران کاهش کامنت و اشتراک گذاری پست‌ها توسط کاربران بودند.

این موارد برای فیس بوک اهمیت زیادی دارد زیرا بسیاری از مدیران شرکت آن را کلیدی برای بررسی سلامت پلتفرم می‌دانند. اگر میزان کامنت و اشتراک گذاری پست‌ها کاهش یابد، ممکن است کاربران به تدریج استفاده از آن را متوقف کنند.

در سال ۲۰۱۷ میلادی میزان لایک و بازنشر پست‌ها در سراسر سال کاهش یافت اما در آگوست ۲۰۱۸ میلادی و پس از تغییراتی در الگوریتم روند نزولی مذکور متوقف شد و دوباره فعالیت روزانه کاربران تا حد قابل توجهی ارتقا یافت.

این امر روی ناشران اخبار آنلاین نیز تأثیر گذاشت. جونا پرتی مدیر ارشد اجرایی بازفید در ایمیلی به مقامات فیس بوک هشدار داد بیشتر محتوای تفرقه‌انگیزانه‌ای که ناشران در این پلتفرم منتشر می‌کنند در بازفید وایرال می‌شود.

طبق یک یادداشت داخلی مربوط به آوریل ۲۰۲۰ میلادی، پس از افزایش نگرانی‌ها درباره الگوریتم، چند اقدام جایگزین پیشنهادی به زاکبرگ ارائه شد تا با گسترش اخبار جعلی و تفرقه‌انگیز در پلتفرم مقابله کند. یکی از این پیشنهادات حذف الگوریتم ترویج محتوای بازنشرشده توسط زنجیره‌ای طولانی از کاربران بود. اما زاکبرگ به این ایده توجهی نشان نداد.

در ادامه این ماجرا فرانسیس هاگن مدیر سابق تولیدات شرکت فیس‌بوک، که اخیراً به افشاگری علیه این ابرشرکت دست زده است، در اولین جلسه پرسش و پاسخ در کنگره آمریکا به شدت از فیس بوک انتقاد کرد. او در شهادت خود در روز سه‌شنبه ۵ اکتبر (۱۳ مهر ۱۴۰۰) در مجلس سنای آمریکا گفت: «رهبری شرکت

می‌داند چگونه فیس‌بوک و اینستاگرام را ایمن‌تر کند اما تغییرات لازم را انجام نمی‌دهد و منافع نجومی خود را به مردم ارجح می‌داند!»

به رغم آنکه همواره در ایالات متحده آمریکا شاهد اختلاف نظر و نظرات متناقض دو حزب شاخص این کشور یعنی دموکرات‌ها و جمهوری خواهان هستیم، سناتورهای آمریکایی از هر دو حزب از عملکرد شرکت فیس بوک انتقاد کردند.

ریچارد بلومنتال سناتور دموکرات در این جلسه گفت: «شرکت های بزرگ تکنولوژی با لحظه سرنوشت ساز خود روبرو هستند.»

سناتور دموکرات ادوارد مارکی نیز خطاب به شرکت فیس‌بوک گفت: «زمان تجاوز شما به حریم شخصی ما و قربانی کردن کودکانمان به سر رسیده است.»

در طول شهادت فرانسس هاگن سناتورهای جمهوری خواه و دموکرات درباره قدرت بیش از حد این شبکه اجتماعی ابراز نگرانی کردند. تا آنجا که برخی از نمایندگان با ابراز تاسف از شرایط پیش آمده تأکید کردند «حداقل بیش از ۱۰ سال از نظارت دقیق بر فیس‌بوک عقب هستیم و زمان را از دست داده‌ایم!»

با اینحال فیس‌بوک در بیانیه‌ای که بعد از جلسه کنگره منتشر کرد آورده است با تعاریف فرانسیس هاگن از بسیاری مسائل مطرح شده در این جلسه مخالف است. اما قبول دارد که زمان آن رسیده که استانداردها و معیارهایی برای اینترنت ایجاد شود.

در این بیانیه آمده است ۲۵ سال از آخرین باری که مقررات مربوط به اینترنت به روز شده می‌گذرد و وبه جای اینکه کنگره منتظر تصمیم های اجتماعی شرکت های تکنولوژی باشد، وقت آن است که خود کنگره وارد عمل شود.

افشای در پارلمان انگلستان و اتحادیه اروپا

یک هفته پس از حضور فرانسیس هاگن در مجلس سنا، رسانه‌های خبری انگلستان از حضور مجازی وی در پارلمان این کشور خبر دادند. بر این اساس قرار است فرانسیس هاگن ۲۵ اکتبر (۳ ابان) در کمیته صیانت از فضای مجازی پارلمان انگلیس به صورت آنلاین از آمریکا شرکت کند.

این کمیته در حال حاضر سرگرم بررسی طرحی است که بر اساس آن شبکه‌های مجازی را ملزم به رعایت حقوق کاربران فضای مجازی می‌کند. از این رو حضور هاگن با توجه به تأکیداتش مبنی بر آسیب فیس‌بوک بر روان کودکان برای نمایندگان پارلمان انگلستان ضرورت یافته است.

فرانسیس هاگن از دولت‌های سراسر جهان خواسته تا با وضع قوانین سختگیرانه از کاربران در فضای مجازی محافظت کنند. طرح صیانت از فضای مجازی انگلیس هم در همین راستا در حال تدوین است.

«دامیان کولینز» که ریاست کمیته طرح صیانت از فضای مجازی پارلمان انگلیس را برعهده دارد می‌گوید که شهادت خانم هاگن، ضرورت قانون‌گذاری در فضای مجازی و اختیار بازرسی از غول‌های فناوری را تقویت کرده است. وی همچنین بر ضرورت شفاف‌سازی تصمیم‌های شرکت‌هایی مانند فیس‌بوک که سود خود را بر صیانت از مردم ترجیح می‌دهند تأکید کرده است.

خانم هاگن همچنین قرار است هشتم نوامبر (۱۷ آبان) در یکی از کمیته‌های پارلمان اروپا که پیامدهای منفی غول‌های فناوری را بررسی می‌کند شهادت دهد.

پیش بینی آینده فیس بوک

کارشناس نیویورک تایمز، در رابطه با آینده فیس بوک اینطور اظهار نظر کرده است که استفاده از فیس بوک در بین نوجوانان در امریکا سال‌هاست در حال کاهش است و انتظار می‌رود به زودی حتی بیشتر کاهش یابد. بر این اساس محققان داخلی فیس بوک پیش بینی کرده بودند که استفاده روزانه از محصولات فیس بوک، تا سال ۲۰۲۳ حدود ۴۵ درصد کاهش می‌یابد.

از این رو تحلیلگران نیویورک تایمز معتقدند فیس بوک سال‌هاست که در حال از دست دادن سهم بازار به رقبای تازه نفس خود مانند تیک تاک است و اینطور که از شواهد پیدا است کاربران جوان‌تر بیشتر تمایل به استفاده از این نوع پلتفرم‌ها را دارند و فیس بوک را برای افراد مسن تلقی می‌کنند.

نیویورک تایمز همچنین در این راستا در تحلیلی با عنوان «فیس بوک ضعیف تر از آن چیزی است که می‌دانستیم» به اسناد فاش شده توسط وال استریت ژورنال اشاره کرده و نوشته: این اسناد نشان می‌دهد «فیس بوک شرکتی است که بهترین روزهای آن گذشته است.» در این تحلیل تاکید شده: «فیس بوک دچار افول آهسته و پیوسته است که هرکسی که تا به حال یک شرکت در حال مرگ را از نزدیک دیده باشد می‌تواند تشخیص دهد. البته این به معنای عدم قدرت فیس بوک نیست. گودزیلا سرانجام درگذشت، همانطور که اطلاعات فیس بوک مشخص می‌کنند، فیس بوک نیز خواهد مرد!»

شاکری نژاد؛ رئیس دانشکده ارتباطات و رسانه دانشگاه صداوسیما در گفت و گو با «بینو»

تأکید کرد:

مادامی که شبکه‌های اجتماعی جای ارتباطات روزمره را گرفته‌اند صدای زنگ خطر شنیده

می‌شود

رئیس دانشکده ارتباطات و رسانه گفت: به رغم اینکه استفاده از شبکه‌های مجازی جزئی از زندگی جدید در عصر ارتباطات است اما باید به این موضوع مهم ورود کنیم که وابستگی ما به شبکه‌های اجتماعی، پیامدهای دیگری را برای زندگی خانوادگی و اجتماعی ما ایجاد نکند و از مسائل نگران کننده‌ای چون افشای اطلاعات در شبکه‌های اجتماعی که نظایر آن در فیس‌بوک دیده شد در امان بمانیم.

که نشان داد بشر امروز تا چه اندازه به شبکه‌های اجتماعی وابسته است! این در حالی است که همزمان افشاگری‌ها در خصوص فیس‌بوک نیز بالا گرفته است. حال سوال این

در روزهای گذشته قطعی چند ساعته برخی از شبکه‌های اجتماعی مانند فیس‌بوک، مسنجر، ایسن‌گرام و واتس‌اپ نگرانی‌هایی را در جامعه جهانی ایجاد کرد. نگرانی‌هایی

محسن شاکری نژاد، رییس دانشکده ارتباطات و رسانه، در این باره به «بینو» پاسخ داده است.

است این وابستگی طبیعی است یا می تواند حامل تبعات و پیامدهای دیگری برای زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی ما باشد. دکتر

محسن شاکری نژاد عضو هیئت علمی دانشکده ارتباطات و رییس دانشکده ارتباطات و رسانه در گفت و گو با «بینو» به موضوع هجمه و تاثیر گذاری مثبت و منفی شبکه های اجتماعی روی زندگی مردم گفت: «در این موضوع شکی وجود ندارد که نظام سلطه در بخش های مختلف نه تنها در باب مسائل سیاسی بلکه در سایر نیازهای بشر وضعیت را به گونه ای تغییر داده که بشر دائما احساس نیاز کند.»

وی در این باره افزود: «به گونه ای که در بسیاری از مواقع نه تنها نیازهای بشر به درستی پاسخ داده نمی شود، بلکه نیازهای کاذبی تعریف کرده که تعریف زندگی اجتماعی و خانوادگی را هم تحت الشعاع خود قرار داده است.»

دکتر شاکری نژاد با اشاره به تغییر اهدافی که برای شبکه های اجتماعی تعریف شده گفت: «فضای مجازی با شعار افزایش ارتباطات بین مردم در جامعه گسترش یافت. در ابتدای امر شبکه های مجازی به دلیل ایجاد ارتباطات سهل تر بخصوص با خارج از کشور و کاهش هزینه های ارتباطی بسیار مورد توجه و استقبال قرار گرفت. این موضوع در نگاه اول تحول مثبتی بود.»

وی در این باره خاطر نشان کرد: «شبکه های اجتماعی امکان برقراری ارتباط صوتی و تصویری با دنیا ایجاد کردند، دسترسی های ایجاد شده تا این اندازه مطلوب است و می تواند کارساز باشد اما استفاده و وابستگی به شبکه های اجتماعی تا به حدی گسترش یافته که به نظر می رسد نه تنها هدف گسترش ارتباطات در دنیای واقعی را محقق نکرده، بلکه ارتباطات واقعی را نیز تحت الشعاع قرار داده است.»

عضو هیئت علمی دانشکده ارتباطات و سرپرست دانشکده ارتباطات و رسانه در این باره افزود: «مادامی که شبکه های اجتماعی جای ارتباطات روزمره را می گیرد قطعاً باید صدای زنگ خطر را بشنویم. زنگ خطری که به ما می گوید نه تنها با دوستان و بستگانی که فاصله مکانی زیادی با آنها داریم ارتباط چندانی برقرار نمی کنیم، بلکه با بستگانی که در نزدیکی ما به سر می برند هم قطع ارتباط کرده یا ارتباطات بسیار کاهش یافته است.»

وی در این باره خاطر نشان کرد: «در حالی که پیش از بروز و ظهور شبکه های اجتماعی، ارتباطات با عنوان صله رحم انجام می شد، اما بعد از آمدن تلفن افراد به شنیدن صدای هم اکتفا کردند. با اختراع تلفن همراه،

پیامک جای تلفن را گرفت و با ظهور اینترنت ارسال ایمیل باب شد. بعد از آن با ظهور شبکه های اجتماعی بسیاری از ارتباطات متوقف شده است.»

شاکری نژاد تأکید کرد: «ارتباطات مجازی که پیامی را در عین واحد می توان برای ده ها نفر ارسال کرد نشان دهنده دوری افراد از یکدیگر است. مساله ای که ارتباطات اجتماعی را به شدت تحت تاثیر قرار داده، روح و طراوت ارتباطی را از جامعه بشری برده و کاهش داده است. لذا شاهد رفتارهای خشک و مکانیکی هستیم که به هیچ وجه به صلاح نیست، لذا به رغم اینکه استفاده از شبکه های مجازی جزیی از زندگی جدید در عصر ارتباطات است اما باید به این موضوع مهم ورود کنیم که وابستگی ما به شبکه های اجتماعی، پیامدهای دیگری را برای زندگی خانوادگی و اجتماعی ما ایجاد نکند و از مسائل نگران کننده ای چون افشای اطلاعات در شبکه های اجتماعی که نظایر آن در فیس بوک دیده شد در امان بمانیم.»

منابع

<https://www.theverge.com>

<https://www.theverge.com>

<https://www.hindustantimes.com>

<https://www.nytimes.com/>

<https://twitter.com>

<https://engineering.fb.com>

<https://www.reuters.com>

دفتر مطالعات رساله‌های نوین

 Bino@irib.ir

 ۰۲۱-۲۹۱۵۵۰۳۰

 @bino.ir